

ปณฺญาชวีวีชีวิตมาหุ เสฏฺฐจํ
ชีวิตของผู้ที่เป็นอยู่ด้วยปัญญาเห็นประเสริฐ

ชาติพันธุ์ ภาษา และวรรณกรรม
ปรัชญา ศาสนา และลัทธิความเชื่อ

วัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง กินอยู่ ร้อง รำ ธรรม เพลง

เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และวิถีชุมชน
ASEAN Ways of Life

เอกสารรวมบทความวิชาการและบทความวิจัย
การประชุมวิชาการระดับชาติ มนุษย-สังคมศาสตร์ ราชภัฏอุบล ครั้งที่ 2
ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

8 สิงหาคม 2557

สารบัญ (ต่อ)

- 149 ศูนย์รักษาของจิตรกรรมฝาผนังอีสานร่วมสมัยวัดป่าบ้านหม้ออำเภอ
ภูมินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
กิตต์ชนันต์ ญาณพิสิฐ
- 166 การสร้างสีสันใหม่ : กลวิธีการสืบสรวรค์รามเกียรติ์ในรูปแบบการ์ตูนร่วมสมัย
อาทิตย์ คุรุณัยธร
- 184 ข้อสังเกตนิเวศร่วมเพศในวรรณกรรมอีโรติกเรื่องสามัคคีเพศ
กิติราช พงษ์เจดีย์
- 205 แนวคิดทางการเมืองที่ปรากฏในเรื่องสังข์นางวัดพานแว่นฟ้า
นิศานาจ โสภภาพ
- 220 ภาพกรรมความจนของคนอีสานในเรื่องสังข์สมัยใหม่
รังสรรค์ นัยพรม
- 234 ความโศกโศกโมเดิร์นที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งร่วมสมัย
กอบชัย รัฐอุบล วนิชยา รัฐอุบล
- 247 การพัฒนาบทเรียน E-Learning เพื่อการเรียนรู้รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ
เบื้องต้น
วรรณุช ศรีพลัง
- 258 การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ชนันรัตน์ รูปใหญ่

บทความกลุ่มที่ 2 “ปรัชญา ศาสนา และลัทธิความเชื่อ”

- 271 อุดมธรรมและความหลากหลายของพระโพธิสัตว์ในทศชาติ
สุทธินันท์ ศรีอ่อน
- 298 พฤติกรรมการรักษาศีลแปดของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่น
ดร.พุทธวิทย์ ปราบนอก
- 314 นิเวศปรัชญากับความสำนึกทางนิเวศวิทยา
อาทิตย์ ผ่านพูล
- 327 เทศน์สามธรรมาสน์: ข้อสังเกตใหม่ในบริบทสังคมอีสานร่วมสมัย
อนุชา พิมศักดิ์
- 343 ศรัทธา : วิถีชีวิตตามครรลองพระพุทธรศาสนาของชาวลาวแขวงจำปาสัก
พระอุดมศักดิ์ ปณญาโวโร (แก้วพันดวงค์)

สุนทรียภาพของจิตรกรรมฝาผนังอีสานร่วมสมัยวัดป่าบ้านหม้อ อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

Aesthetics of Isan's Contemporary Mural at Wat Pa Ban Mou Kuchinarai District Kalasin Province

กัตติณนัท ญาณพิสิษฐ์¹

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอสุนทรียภาพของจิตรกรรมฝาผนังอีสานวัดป่าบ้านหม้อ อำเภอ
กุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการวิเคราะห์จากภาพจิตรกรรมฝาผนังที่ปรากฏบนผนัง
คานนชของสิม เปรียบเทียบกับแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ด้วยการการสัมภาษณ์ศิลปินและ
นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับจิตรกรรมไทยและจิตรกรรมร่วมสมัย ผล จากการศึกษาพบว่า
จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าบ้านหม้อสร้างขึ้นโดย มณฑรี มุงคุณ ศิลปินได้ถ่ายทอดภูมิปัญญา
อีสานผ่านจิตรกรรมฝาผนังร่วมสมัยที่มีลักษณะของการผสมผสานทั้งแนวคิดการสร้างสรรค
จิตรกรรมแบบดั้งเดิมของอีสานและสุนทรียภาพแบบศิลปะสมัยใหม่ กล่าวคือ เน้นการ
สร้างสรรค์ผลงานต่อเนื่องกันทั้งสีผนังเสมือนผลงานชิ้นเดียวที่ห่อหุ้มสิม โดยแต่ละผนังมี
ความประสานสอดคล้องเป็นเหมือนภาพเดียวกัน มีที่การจัดวางองค์ประกอบแบบอสมมาตร
เน้นการใช้เส้นที่ให้ความรู้ลึกซึ้งสนุกสนาน ลื่นไหล ลดการใช้สีให้เหลือเพียงน้อยเพื่อให้เส้นที่
ศิลปินแสดงออกเป็นจุดเด่นของการสร้างสรรค์ รูปร่างที่ศิลปินนำมาใช้แม้จะได้รับอิทธิพล
จากรูปร่างในจิตรกรรมฝาผนังอีสานแบบดั้งเดิม จิตรกรรมฝาผนังวัดป่าบ้านหม้อเป็น
พัฒนาการสำคัญของจิตรกรรมฝาผนังอีสานที่พัฒนาต่อเนื่องจากจิตรกรรมฝาผนังแบบ
ดั้งเดิม จิตรกรรมฝาผนังตามอิทธิพลของภาพพิมพ์, จิตรกรรมจากอิทธิพลของจิตรกรรมแนว
ประเพณีแบบภาคกลาง ผู้จิตรกรรมฝาผนังอีสานร่วมสมัย เน้นการตีความเพื่อแสดงความ
ต้องการของศิลปินสอดคล้องกับสุนทรียภาพทางศิลปะ

คำสำคัญ : จิตรกรรมฝาผนังร่วมสมัยอีสาน, สุนทรียภาพ

Abstract

This article presents aesthetics of Isan's Contemporary Mural at Wat Pa Ban Mou, Kuchinarai District Kalasin Province. The analysis of mural outside of Sim and compare to concept of aesthetics as well as interview artists and academicians who involve in Thai painting and Isan contemporary art. The study found that mural at Wat Pa Ban Mou was painted by Montri Mungkun, contemporary artist who is Isan people. This mural was created as a part of the thesis title Than Ba Ra Mee, Master's degree of Art, Silapakorn University. The artist would like to express wisdom of Isan people through contemporary mural which combine both concept of Isan aesthetics of Isan's traditional mural and aesthetics of Isan's contemporary mural. It is focused on creating continuity all four sides of walls likewise one piece of work cover around the Sim. On each particular wall has combination as the same mural where the asymmetrical composition. The mural emphasize on using line to give a sense of fun and flow. Reduce using color to show lines that artist express as the highlight of the creative. Figures that the artist uses influence from figures in Isan traditional mural, however; the artist transforms them through new pattern of lines and creates new excitement shapes. Additionally, semi-abstract and abstract pictures are found. This indicates that Isan's contemporary mural at Wat Pa Ban Mou is significant developments Isan's mural that develop continuously from traditional mural, mural influence by print, painting influence by central cultural painting to contemporary Isan mural that focuses on interpretation to express the need of artist corresponds to aesthetics of art in the changed society.

Keywords : Isan, Contemporary Mural, Aesthetics

บทนำ

วิวัฒนาการของความเจริญของโลกในด้านต่าง ๆ ได้ก้าวหน้าไปตามลำดับ ความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา การคมนาคม การพาณิชย์ ความก้าวหน้าเหล่านี้มีผลต่อการคลี่คลายความก้าวหน้าของจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ซึ่งได้พัฒนาไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสมชาติ มณีโชติ(2529)ได้กล่าวถึงความสำคัญของจิตรกรรมไทยว่า 1) จิตรกรรมไทยมีจุดกำเนิดหรือมูลเหตุการสร้างอย่างเป็นเหตุเป็นผล 2) จิตรกรรมไทยเป็นเรื่องของความศรัทธา 3) จิตรกรรมไทยมีกระบวนการทำงานที่ซับซ้อน 4) จิตรกรรมไทยเกิดจากความพยายามของช่าง 5) จิตรกรรมไทยเป็นเครื่องมือนันทนาการ 6) จิตรกรรมไทยเป็นสื่อที่ใช้กล่อมเกลาจิตใจ และ 7) จิตรกรรมไทยเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความเจริญของประเทศชาติ จากความสำคัญดังกล่าวทำให้จิตรกรรมไทยมีการพัฒนาจากอดีตจนถึงปัจจุบันจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของชาติ และในแต่ละภูมิภาคมีการสร้างสรรค์งานสืบเนื่องเช่นกันจนกลายเป็นอัต